

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.013.07.2018

P/18/093

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/093 – Finansowanie działalności ochotniczych straży pożarnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Joanna Józwiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/100/2018 z 30 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Tuliszkowie, Plac Floriański 3, 62-740 Tuliszków (dalej: OSP albo jednostka)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Wawrzyniak, Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuliszkowie ¹ (dalej: Prezes OSP) (dowód: akta kontroli str. 5, 185)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuliszkowie prawidłowo wykorzystwała publiczne środki finansowe uzyskane w latach 2014-2017³ na dofinansowanie kosztów jej funkcjonowania.

Środki pozyskane m.in. z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (dalej: MSWiA), Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (dalej: KSRG), budżetu Gminy i Miasta Tuliszków (dalej: Gmina) oraz Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, OSP wydatkowała zgodnie z określonym w umowach przeznaczeniem i efektywnie, na doposażenie w sprzęt gaśniczy oraz umundurowanie swoich druhów. Środki te przyczyniły się do osiągnięcia przez jednostkę standardów wyposażenia i wyszkolenia ratowników określonych w porozumieniu o włączeniu OSP do KSRG oraz przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej⁴ i Zarząd Główny Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej⁵. Ochotnicy uczestniczący w działaniach ratowniczych spełniali kryteria określone w art. 19 ust. 1b ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁶, samochody pożarniczo-gaśnicze były dopuszczone

¹ Od 2006 r., przy czym OSP nie posiadała dokumentu uchwały Zarządu OSP, powołującej Tadeusza Wawrzyniaka do pełnienia tej funkcji.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. W przypadku, gdy sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia się ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Z uwzględnieniem zdarzeń wykraczających poza ten okres, istotnych dla kontrolowanej działalności, dalej także: okres objęty kontrolą, kontrolowany okres.

⁴ W dokumencie pt. „Analiza potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego” opracowanym w marcu 2011 r., zaakceptowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

⁵ W wytycznych ustalonych w załączniku Nr 1 do uchwały Prezydium Zarządu Głównego Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Nr 95/18/2004 z 16 grudnia 2004 r. w sprawie kategoryzacji Jednostek Operacyjno-Technicznych OSP (dla OSP typ JOT-II, włączonych do KSRG) i upublicznionych na stronie: <http://www.zosprp.pl/?q=node/368>.

⁶ Dz. U. z 2018 poz. 620, dalej: uppoż.

do ruchu drogowego, a prowadzący je kierowcy posiadali uprawnienia do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi. Przeprowadzane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Turku inspekcje gotowości operacyjnej OSP oraz przeglądy techniczne pojazdów i sprzętu w okresie objętym kontrolą każdorazowo kończyły się co najmniej oceną bardzo dobrą.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: nieposiadania dokumentacji potwierdzającej uzgodnienie zapisów statutu OSP z Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej w Turku, nieprzechowywania przez OSP kompletnej dokumentacji dla udzielonych ze środków MSWiA i KSRG dotacji oraz nieprowadzenia dla nich wyodrębnionej ewidencji księgowej. Nieprawidłowości te nie miały wpływu na zdolność jednostki do prowadzenia działań ratowniczo gaśniczych. Brak formalnego rozliczenia przez OSP dwóch udzielonych przez Gminę dotacji wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na działalność OSP

Opis stanu
faktycznego

1. OSP została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 27 kwietnia 2001 r., a jej aktualnie obowiązujący statut został zatwierdzony przez sąd rejestrowy 5 maja 2009 r. (dalej: Statut).

(akta kontroli, str. 4-10, 13-22, 551)

W OSP została powołana jednostka operacyjno-techniczna (dalej: JOT). OSP nie posiadała uchwały Zarządu OSP powołującej tą jednostkę, ponieważ, jak wyjaśnił Prezes OSP, poprzedni Zarząd nie przekazał dokumentacji w tej sprawie. Według informacji opublikowanej na stronie internetowej⁷ Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Turku (dalej: KP PSP w Turku) OSP Tuliszków jest jednostką kategorii S3, a JOT należy do kategorii II. W wytycznych w sprawie kategoryzacji Jednostek Operacyjno-Technicznych Ochotniczych Straży Pożarnych⁸ ustalono, że kategoria II oznacza – JOT zdolną do podjęcia w czasie dysponowania do pięciu minut działań ratowniczych w czasie pożarów, katastrof, wypadków i awarii technicznych, szczególnie komunikacyjnych, do udzielania zgodnie z obowiązującymi procedurami pierwszej pomocy medycznej i do działania zabezpieczającego w czasie innych działań ratowniczych. Wymagany stan osobowy JOT II kategorii to co najmniej 20 ratowników OSP w tym: naczelnik i jego zastępca, dowódca plutonu i dwóch dowódców sekcji.

(akta kontroli, str. 184)

2. OSP została włączona do KSRG, o którym mowa w art. 2 pkt 4 uppoż, w dniu 27 czerwca 1995 r. Porozumienie w tym przedmiocie zawarte 7 czerwca 2013 r. obowiązywało na czas nieokreślony, począwszy od dnia podpisania. Zmieniono nim poprzednie porozumienie zawarte 5 grudnia 1994 r.

(akta kontroli, str. 23-31)

3. OSP wykonywała zadania publiczne zlecone przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w latach 2014-2016. Ze środków dotacji MSWiA jednostka zakupiła sprzęt gaśniczy (14 szt. węży tłocznych, prądownicę, dwie szt. radiotelefonów

⁷ http://turek1.psp.wkp.pl/podstrona,84,jednostki_ochrony_przeciwpozarowej_w_powiecie_tureckim.html

⁸ Wytyczne zostały ustalone w załączniku Nr 1 do uchwały Prezydium Zarządu Głównego Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Nr 95/18/2004 z 16 grudnia 2004 r. i upublicznione na stronie: <http://www.zosprp.pl/?q=node/368>

przenośnych i 56 szt. tłumic) oraz umundurowanie (trzy szt. ubrań koszarowych, sześć szt. ubrań ochronnych i jedną szt. ubrania specjalnego, trzy pary obuwia bojowego, pięć szt. mundurów strażackich i pięć szt. czapek rogatywek).

(akta kontroli, str. 269, 275, 340)

W ofercie w sprawie wsparcia w 2016 r.⁹ przez MSWiA realizacji przez OSP zadania publicznego „Ratownictwo i ochrona ludności” poprzez dofinansowanie zakupu radiotelefonów i tłumic jednostka wskazała, że uzyskane środki wpłyną na poprawę jej wyposażenia w sprzęt pożarniczy, a w konsekwencji na wzrost skuteczności działań ratowniczo-gaśniczych na rzecz ochrony zdrowia, życia, mienia i środowiska.

(akta kontroli, str. 10, 32-38)

4. W zawartym 7 czerwca 2013 r. porozumieniu o włączeniu OSP do KSRG, jednostka zobowiązała się do: podejmowania działań ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska (poprzez walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz ratownictwo techniczne, chemiczne, ekologiczne, wodne i medyczne); wyznaczenia członków OSP do wykonywania zadań operacyjno-technicznych; zapewnienia minimalnego stanu wyszkolenia strażaków¹⁰ oraz normatywów wynikających z „Zasad organizacji...”¹¹; stałego zapewnienia kompletności i sprawności sprzętu ochronnego oraz wyposażenia osobistego strażaków; dostosowania ilości i jakości sprzętu wymaganych normatywami określonymi w załączniku nr 1 do porozumienia (Karta OSP) i „Zasadach organizacji...”; zapewnienia: prawidłowej eksploatacji, konserwacji sprzętu i urządzeń znajdujących się na wyposażeniu OSP; odpowiedniej ilości przeszkolonych ratowników posiadających badania lekarskie i ubezpieczenie oraz odpowiedniej liczby kierowców z uprawnieniami do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi; utrzymania bieżącej sprawności technicznej samochodów, sprzętu silnikowego i ratowniczego oraz wyposażenia osobistego ratowników; niezwłocznego zgłaszania do Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego PSP w Turku (dalej SKKP PSP Turek) każdej niesprawności technicznej sprzętu włączonego do KSRG, z określeniem terminu wyłączenia oraz informowania o ponownym wprowadzeniu do podziału bojowego; zapewnienia wyjazdu alarmowego w czasie do pięciu minut; brania udziału w alarmach (inspekcjach) sprawdzających gotowość operacyjną, ćwiczeniach i manewrach organizowanych przez KP PSP Turek; prowadzenia dokumentacji z działań ratowniczo-gaśniczych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego¹² oraz innej dokumentacji operacyjnej według wskazań KP PSP Turek; zapewnienia całodobowej łączności alarmowania jednostki OSP z SKKP PSP Turek oraz aktualizacji danych dotyczących łączności telefonicznej.

(akta kontroli, str. 23-31)

5. W kolejnych latach okresu 2014-2017 liczba członków OSP wynosiła odpowiednio: 77, 81 i po 90 w 2016 r. i 2017 r., z tego liczba członków mogących brać udział w działaniach ratowniczych wyniosła odpowiednio: 27, 25 i po 32 w 2016 r. 2017 r. Stan osobowy członków OSP mogących brać udział w działaniach ratowniczych spełniał minimalne wymogi ustalone w porozumieniu o włączeniu jednostki do KSRG.

⁹ Kontroli NIK przedłożona została oferta o dofinansowanie środkami MSWiA zadania realizowanego w 2016 r.

¹⁰ Tj. 12 ratowników z kwalifikacjami minimum podstawowymi i aktualnymi badaniami lekarskimi, dwóch naczelników, dwóch dowódców, trzech kierowców konserwatorów sprzętu, czterech ratowników po szkoleniu z zakresu ratownictwa technicznego, czterech ratowników uprawnionych do kierowania ruchem drogowym, sześciu ratowników po szkoleniu z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy i czterech ratowników po szkoleniu z zakresu zabezpieczenia lądowego Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (dalej: LPR).

¹¹ Ratownictwa wysokościowego w ksrg, ratownictwa technicznego w ksrg, ratownictwa chemiczno-ekologicznego w ksrg, działań poszukiwawczo-ratowniczych w ksrg i ratownictwa medycznego w ksrg, o których mowa w § 1 pkt 4 porozumienia.

¹² Dz. U. Nr 46, poz. 239, uchylone z dniem 3 lipca 2017 r.

(akta kontroli, str. 11, 39-44)

6. Według stanu na 31 marca 2018 r. członkowie OSP legitymowali się ukończeniem następujących kursów: podstawowego – 33 osoby, technicznego – 15, dowódców OSP – 10, kierowców konserwatorów – sześciu, uprawnień do kierowania pojazdami uprzywilejowanymi – 10, medycznego – 14, zabezpieczenia lądowania LPR – 16, przejścia komory dymowej – 17, obsługi pił do drewna, betonu i stali oraz pletwonurków – po jednej osobie. Poziom wykszolenia członków OSP spełniał normatyw wykszolenia ustalony dla OSP, typ JOT-II włączonych do KSRG oraz był zgodny ze standardami ustalonymi przez Komendanta Głównego PSP¹³.

(akta kontroli, str. 47-50)

Na próbie czterech losowo wybranych akcji ratowniczych¹⁴, NIK ustaliła, że biorący w nich udział członkowie OSP spełniali kryteria określone w art. 19 ust. 1b upoż, tj. mieli ukończone 18 i nieprzekroczone 65 lat, posiadali aktualne badania lekarskie i odbyli szkolenia pożarnicze. Każdy z tych ratowników był ubezpieczony.

(akta kontroli, str. 39-46, 75-83)

7. OSP zostało zobowiązane do dostarczania przynajmniej raz w roku do KP PSP w Turku karty OSP według ustalonego wzoru, w której prezentowała dane na temat posiadanego wyposażenia w sprzęt oraz stanu wykszolenia członków. Zaprezentowany w karcie stan wyposażenia w sprzęt oraz standard strażnicy (na dzień 21 czerwca 2018 r.), spełniał minimalne standardy wyposażenia i strażnic ustalone przez Komendanta Głównego PSP dla jednostek OSP włączonych do KSRG¹⁵. Wyposażenie będące na stanie OSP umożliwiało realizację zadań, do których została ona zobowiązana w porozumieniu o włączeniu do KSRG, a wykszolenie jej członków pozwalało na wykorzystanie tego sprzętu.

(akta kontroli, str. 49-56)

Kontrola NIK ustaliła, że będące na wyposażeniu jednostki trzy samochody specjalne pożarnicze marki Man, Star-Man i Ford oraz przyczepa ciężarowa miały aktualne badania techniczne. Z 10 członków OSP posiadających aktualne uprawnienia do kierowania pojazdem uprzywilejowanym, ośmiu z nich legitymowało się aktualnymi badaniami lekarskimi i psychologicznymi dla kierowców. Każdy z kierowców posiadał ukończone szkolenie strażackie i był ubezpieczony. W trakcie inspekcji gotowości bojowej OSP przeprowadzonych w latach 2014-2017 (opisanych szerzej w pkt 11 niniejszego wystąpienia) zespół inspekcyjny nie miał żadnych uwag do wyposażenia w odzież specjalną, środki ochrony indywidualnej i ekwipunek oraz do gotowości pojazdów, sprzętu silnikowego, innego sprzętu ratowniczego i sprzętu łączności.

(akta kontroli, str. 43-44, 57-74, 124-125, 134-135, 144-145, 150-151, 162-163, 173)

¹³ W dokumencie pt. „Analiza potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego” opracowanym w marcu 2011 r., zaakceptowanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji minimalny standard wykszolenia to: podstawowe – 12 osób, dowódców – 2 osoby, ratownictwa technicznego - 4 osoby, kierowców konserwatorów sprzętu - 3 osoby, kwalifikowanej pierwszej pomocy - 6 osób, zabezpieczenia lądowania LPR - 4 osoby, naczelników - 2 osoby.

¹⁴ Przeprowadzonych w dniach: 21 listopada 2014 r., 3 czerwca 2015 r., 4 września 2016 r. i 28 maja 2017 r.

¹⁵ Tj. co najmniej średni samochód ratowniczo-gaśniczy z wyposażeniem posiadający moduł techniczny lub samochód gaśniczy średni i samochód techniczny z wyposażeniem, o okresie eksploatacji poniżej 30 lat (od daty produkcji bądź karosacji/zabudowy), umożliwiającej realizację założonych działań ratowniczych, system selektywnego alarmowania wraz z powiadamianiem SMS lub inny równoważny, zestaw hydrauliczny, aparaty ochrony dróg oddechowych – 4 szt., sygnalizatory bezruchu – 4 szt., sprzęt oświetleniowy (agregat min. 2,2 kW (trójfazowy) + najaśnice), drabina wysuwana lub 4 nasadkowe, radiotelefony nasobne – 3 szt., pilarka do drewna, pompa szlamowa, wyposażenie medyczne do poziomu ujętego w planie sieci ratownictwa medycznego, odzież specjalna i środki ochrony indywidualnej min. 12 kpl. (ubranie specjalne, ubranie koszarowe, buty specjalne, hełm, rękawice specjalne, kominiarka niepalna) i latarki – 2 szt. Minimalne standardy strażnicy to: co najmniej dwa stanowiska garażowe, ogrzewanie, w tym stanowisk garażowych, zainstalowany system selektywnego alarmowania.

Sprawność urządzeń alarmowych i sprzętu łączności, według wyjaśnień Prezesa OSP, zapewniana była przez ratowników jednostki każdorazowo przed i po użyciu danego urządzenia, według instrukcji i zaleceń producenta. Dodał, że wszystkie urządzenia były ponadto systematycznie, raz w tygodniu, sprawdzane a każda usterka usuwana na bieżąco.

(akta kontroli, str. 11)

8. Prezes OSP wyjaśnił, że informacje o aktualnej gotowości operacyjnej jednostki lub jej czasowym obniżeniu oraz o sprawności technicznej pojazdów pożarniczych i innego sprzętu przekazywane były telefonicznie bezpośrednio do SKKP PSP Turek. Dodał, że OSP nie prowadziła statystyki informowania komendanta powiatowego o obniżonej gotowości operacyjnej, a jedyne sytuacje, w których była ta gotowość, to wycofanie samochodu lub sprzętu gaśniczego z powodu awarii.

(akta kontroli, str. 12)

9. Liczba działań ratowniczych, w których w latach 2014-2017 OSP uczestniczyła, kształtowała się następująco: w 2014 r.: 21 pożarów i 45 miejscowych zagrożeń; w 2015 r.: 28 pożarów i 24 miejscowe zagrożenia; w 2016 r.: 27 pożarów i 59 miejscowych zagrożeń; w 2017 r.: 13 pożarów i 55 miejscowych zagrożeń. Alarmów fałszywych było po jednym w 2014 i 2015 r. W statystykach działań ratowniczo-gaśniczych jednostki nie wyodrębniano działań podejmowanych samodzielnie oraz tych podejmowanych z udziałem innych jednostek OSP lub PSP.

(akta kontroli, str. 12)

10. W okresie 2014-2017 do OSP skierowanych zostało w sumie 275 dyspozycji wyjazdów alarmowych, z których w trzech przypadkach dyspozycję wyjazdu później cofnięto, wyraźnie nakazując zebranemu już, kompletnemu zastępowi ratownicemu pozostawanie w bazie, a w jednym zawrócono jednostkę z trasy. W tej ostatniej sytuacji dyspozycja dotyczyła wyjazdu alarmowego do wypadku w miejscowości Tarnowa. Po dojeździe do zadysponowanego miejsca, zdarzenia nie odnaleziono, ponieważ okazało się, że chodziło o Tarnową leżącą w powiecie kolskim, a nie tureckim. Według wyjaśnień Prezesa OSP, każdorazowo podczas tych czterech zdarzeń OSP była w stanie podjąć niezbędne działania.

(akta kontroli, str. 185-186)

W jednostce prowadzona była ewidencja działań ratowniczych, w której podane były takie informacje jak: data wyjazdu i powrotu, miejscowość, rodzaj zdarzenia, samochody gaśniczo-ratownicze biorące udział w akcji, skład osobowy ich załogi i numer zdarzenia. Ponadto jednostka prowadziła dokumentację operacyjną taką jak: karty sprzętowe OSP, tabele wyszkolenia jej ratowników i terminów ich badań lekarskich, kontakty do kierowców OSP, listy ubezpieczonych ratowników, karty wyposażenia samochodów ratowniczo-gaśniczych w sprzęt, listy terminów przeglądów sprzętu i badań technicznych oraz ubezpieczenia posiadanych pojazdów. Dodatkowe dokumenty z działalności operacyjnej sporządzane na prośbę KP PSP w Turku lub Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Poznaniu (dalej: Związek OSP) przesyłane były zazwyczaj w formie elektronicznej.

(akta kontroli, str. 253-264)

11. W kontrolowanym okresie OSP była co roku obejmowana inspekcją KP PSP w Turku w zakresie przygotowania do działań ratowniczych i zabezpieczenia przeciwpożarowego strażnic.

W trakcie inspekcji przeprowadzonej w lipcu 2014 r. stwierdzono, że: jednostka jest zdolna do prowadzenia działań, posiada sprzęt zapewniający bezpieczną pracę ratowników oraz wnioskowano o: usunięcie awarii systemu alarmowania selektywnego DSP, funkcji powiadamiania sms i o doprowadzenie do możliwości załączenia syreny alarmowej na zewnątrz budynku remizy; uzupełnienie zapasu

środka pianotwórczego w samochodzie GCBA, a także o prowadzenie doskonalenia strażaków – ratowników i dowódców podczas ćwiczeń.

Po inspekcji gotowości operacyjnej OSP przeprowadzonej w listopadzie 2014 r. uzyskała ona ogólną ocenę maksymalną 5,0. Stwierdzono, że jednostka jest dobrze przygotowana do prowadzenia działań ratowniczych. Z przeglądu technicznego pojazdów i sprzętu OSP uzyskała ocenę częściową 4,98 (na maksymalną możliwą 6,0) w związku ze stwierdzonymi usterkami (opis ujawnionych usterek był nieczytelny).

Po inspekcji gotowości operacyjnej OSP przeprowadzonej w listopadzie 2015 r. ponownie uzyskała ona ogólną ocenę maksymalną 5,0. Stwierdzono znów, że jednostka jest dobrze przygotowana do prowadzenia działań ratowniczych. Z przeglądu technicznego pojazdów i sprzętu OSP uzyskała ocenę częściową 5,32, w związku ze stwierdzonymi usterkami w samochodzie gaśniczym (skorodowana zabudowa, podwozie i nadwozie) i w garażu (zniszczona, nierówna posadzka, konserwacja sufitu, ścian i bram).

Po inspekcji gotowości operacyjnej OSP przeprowadzonej w kwietniu 2016 r. jednostka uzyskała ogólną ocenę bardzo dobrą¹⁶. Stwierdzono, że jest zdolna do prowadzenia działań ratowniczych, oraz że należy wymienić sprzęt opatrunkowy w zestawie PSP.

Po inspekcji gotowości operacyjnej OSP przeprowadzonej w październiku 2016 r. uzyskała ona ponownie ogólną ocenę bardzo dobrą¹⁷. Stwierdzono, że jednostka jest zdolna do samodzielnego prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

Z przeglądu technicznego pojazdów i sprzętu przeprowadzonego w listopadzie 2016 r. OSP uzyskała ocenę 5,48, w związku ze stwierdzonymi usterkami w: samochodach gaśniczych (skorodowana zabudowa, trudno otwieralne skrytki zabudowy, brak odpowiedniej konserwacji), torbie R1 (brak normatywnego wyposażenia, przeterminowane częściowo asortymenty) i garażu (zniszczona, popękana posadzka).

Po inspekcji gotowości operacyjnej OSP przeprowadzonej w marcu 2017 r. jednostka także uzyskała ogólną ocenę bardzo dobrą¹⁸. Stwierdzono, że jest zdolna do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, oraz że należy poprawić warunki garażowe.

Z przeglądu technicznego pojazdów i sprzętu przeprowadzonego w listopadzie 2017 r. OSP uzyskała ocenę 5,39, w związku ze stwierdzonymi usterkami w: samochodzie gaśniczym (skorodowana zabudowa), torbie R1 (nieaktualne hydrożele), garażu (uszkodzona powłoka ścian wewnątrz garażu) i aparacie powietrznym (brak przeglądu).

Po inspekcji gotowości operacyjnej OSP przeprowadzonej w grudniu 2017 r. jednostka raz jeszcze uzyskała ogólną ocenę maksymalną 5,0. Stwierdzono, że jest dobrze przygotowana do realizacji zadań ratowniczych, oraz że sprzęt jest przygotowany do działań w okresie zimowym.

(akta kontroli, str. 121-176)

12. W ocenie Prezesa OSP, jednostka jest często pomijana oraz nieinformowana z odpowiednim wyprzedzeniem przez Urząd Gminy i Miasta Tuliszków (dalej: Urząd) o różnego rodzaju wydarzeniach. Wskazał on na następujące problemy, z którymi jednostka zmagala się lub zmagają:

¹⁶ Tj. 46 punktów na 50 możliwych.

¹⁷ Tj. 49 punktów na 50 możliwych.

¹⁸ Tj. 48 punktów na 50 możliwych.

- brak informacji o dofinansowaniach i możliwościach otrzymania dotacji na zakupy sprzętu i umundurowania, o ćwiczeniach organizowanych przez Komendanta Miejsko-Gminnego ZOSP RP, o organizowanych obozach dla dzieci z młodzieżowych drużyn pożarniczych oraz o wszelkiego rodzaju wydarzeniach w których biorą udział wszystkie jednostki OSP z terenu gminy lub powiatu;
- ograniczenia i stwarzanie trudności w zakupie środków ochrony indywidualnej dla strażaków oraz w szkoleniu i ubezpieczaniu nowych strażaków-ratowników OSP;
- nieprowadzenie polityki dotyczącej zachęcania młodych ludzi do wstępowania w szeregi OSP;
- nieotrzymywanie od Burmistrza odpowiedzi na pisma, które wpływają do Urzędu i są potwierdzone pieczęcią wpływu;
- brak zrozumienia w temacie udzielenia wsparcia finansowego w celu zakupu nowego sztandaru dla jednostki.

Ponadto Prezes OSP wskazał na:

- problem garażowania samochodów ratowniczo-gaśniczych OSP Tuliszków (od kilku lat podczas inspekcji gotowości operacyjnej, komisja z KP PSP w Turku stwierdza wciąż tą samą nieprawidłowość z zaleceniem podjęcia stosownych działań w celu ich wyeliminowania). Jednostka posiada gotowy projekt budowlany garażu oraz pozwolenie na budowę dla inwestora. Regularnie od 2013 r. Zarząd OSP w Tuliszkowie zwraca się o pomoc do władz samorządowych, lecz wciąż otrzymuje odpowiedzi o braku środków finansowych w budżecie na ten cel;
- problem przyjmowanych kryteriów i procedur dysponowania jednostek do zdarzeń praktykowanych przez niektórych dyspozytorów SKKP PSP w Turku. Miało miejsce wiele sytuacji, w których do rejonu działania OSP przysyłana jest inna jednostka, np. OSP Grzymiszew. W ocenie Prezesa OSP jednostka często ma najbliżej do miejsca zdarzenia i w żaden sposób nie odbiega w wyposażeniu samochodów ratowniczo-gaśniczych w sprzęt potrzebny do podjęcia działań. Współpraca na linii OSP Tuliszków-KP PSP Turek jego zdaniem była najgorsza za poprzedniego komendanta, obecnie układa się bardzo dobrze;
- problem stanu i wieku ogumienia w samochodach ratowniczo-gaśniczych znajdujących się na wyposażeniu jednostki, zwłaszcza że miało już miejsce dwukrotne pęknięcie opony w jadącym pojeździe pożarniczym;
- problemy związane z: zakupem nowego pieca CO; uzyskiwaniem dofinansowań na remonty strażnicy oraz garaży OSP; budową parkingu; przewlekłym procesem zakupu i montażu alarmu antywłamaniowego w jednostce przy jednoczesnym okradaniu coraz większej liczby jednostek OSP z terenu powiatu tureckiego i całej Polski; wymianą starych bram garażowych na nowe (nadrzędnym celem było zmniejszenie czasu wyjazdu podmiotu ratowniczego do zdarzenia); umowami dla kierowców-konserwatorów, gdzie kilka lat temu byli na etacie jako pracownicy Gminy, Burmistrz zlikwidował etaty i zamienił je na umowę zlecenia, z niską – w ocenie Prezesa OSP – wysokością ekwiwalentu pieniężnego za udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych oraz ćwiczeniach bojowych, w porównaniu do innych OSP z terenu kraju, województwa i powiatu

(akta kontroli, str. 179-181, 187-191)

13. Według zapisów w ksiązkach skarbnika zaprowadzonych dla poszczególnych lat okresu 2014-2017, OSP uzyskała następujące przychody ogółem i poniosła następujące koszty ogółem:

- w 2014 r.: przychody wyniosły 56 655,94 zł, a koszty 54 389,13 zł;
- w 2015 r.: przychody wyniosły 49 643,05 zł, a koszty 46 698,97 zł;

- w 2016 r.: przychody wyniosły 858 216,35 zł, a koszty 853 836,6 zł. W przychodach tych uwzględniona była kwota 800 tys. zł, na którą składał się wpływ dotacji udzielonej OSP przez Gminę w wysokości 400 tys. zł oraz wpływ tych 400 tys. zł w związku z ich zwrotem dokonany przez Związek OSP. W kwocie kosztów uwzględniona została 800 tys. zł, na które składały się koszty w wysokości 400 tys. zł z tytułu przekazania przez OSP tej kwoty do Związku OSP oraz koszty w wysokości 400 tys. zł z tytułu zwrotu przez OSP Gminie środków z udzielonej jej dotacji (ustalenia dotyczące dotacji udzielonej OSP przez Gminę w wysokości 400 tys. zł zostały opisane w pkt 14.e. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).
- w 2017 r.: przychody wyniosły 500 011,19 zł, a koszty 476 435,9 zł.
(akta kontroli, str. 192-251, 526-537)

Źródłami finansowania kosztów funkcjonowania OSP w kontrolowanym okresie były środki z budżetu państwa¹⁹, w wysokości ogółem 62 715 zł, z budżetu jednostek samorządu terytorialnego²⁰, w wysokości ogółem 459 625,67 zł, z dochodów instytucji ubezpieczeniowych, w wysokości ogółem 9 920 zł i z innych źródeł publicznych²¹, w wysokości ogółem 22 423,1 zł. Dofinansowanie OSP ze środków publicznych wyniosło ogółem 544 763,77 zł.

(akta kontroli, str. 182)

Jednostka środkami uzyskanymi z ww. źródeł sfinansowała m.in. koszty przeglądów i remontów obiektów (11 700,07 zł), zakupy sprzętu pożarniczego (506 229,12 zł) oraz umundurowania (36 083,97 zł).

(akta kontroli, str. 182)

14. Na podstawie zapisów w ksiązkach skarbnika, prowadzonych w kontrolowanych latach, wybrano do szczegółowej kontroli uzyskane przez OSP środki finansowe na łączną kwotę 539 049 zł, stanowiącą 97,2% środków finansowych ogółem uzyskanych w tym okresie przez jednostkę. Wśród kontrolowanych środków finansowych, środkami publicznymi była kwota 534 124 zł, stanowiąca 98% ogółu uzyskanych środków. Wpływy środków z kontrolowanych dotacji oraz wydatki finansowane tymi dotacjami były ewidencjonowane w książce skarbnika odpowiednio po stronie przychodów (wpływy) i kosztów (wydatki).

(akta kontroli, str. 265-490, 552)

14.a. Kontrolowane źródła dofinansowania kosztów funkcjonowania OSP w 2014 r. na łączną kwotę 26 259 zł, stanowiły: środki dotacji z budżetu Gminy w wysokości 8 419 zł, przeznaczone na zakup sprzętu pożarniczego i umundurowania; środki z dwóch dotacji²² MSWiA w wysokości ogółem 5 240 zł, przeznaczone na zakup umundurowania i sprzęt pożarniczy; środki (uzyskane dwukrotnie) z zakładów ubezpieczeń w wysokości ogółem 2 600 zł i środki z dotacji²³ Komendanta Głównego PSP w wysokości 10 000 zł przeznaczonej na zakup sprzętu pożarniczego i umundurowania. Dokumentacją dla rozliczenia tych przychodów, jaką posiadała jednostka, były opłacone faktury zakupu umundurowania i sprzętu pożarniczego z adnotacją źródeł i wysokości ich sfinansowania. Ponadto dla dotacji z KSRG OSP przedłożyła pismo Komendanta Głównego PSP z 30 stycznia 2015 r., z którego wynika, że sprawozdanie z wykonania dotowanego zadania publicznego za 2014 r. zostało złożone i zatwierdzone. Na podstawie dokumentacji uzyskanej w trakcie

¹⁹ Dotacje z KSRG i MSWiA.

²⁰ Dotacje z budżetu Gminy.

²¹ Środki z Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, z Lasów Państwowych i z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

²² Na realizację zleconego zadania publicznego pt. „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych”, dalej: dotacja z MSWiA.

²³ Na realizację zleconego zadania publicznego pt. „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego”, dalej: dotacja z KSRG.

kontroli z Urzędu (tj. wniosku o dotację, umowy i sprawozdania z rozliczenia dotacji), ustalono, że środki z dotacji z budżetu Gminy zostały wykorzystane i rozliczone prawidłowo, a kwota niewykorzystana w wysokości 4,01 zł zwrócona na rachunek bankowy Urzędu.

(akta kontroli, str. 266-297, 510-521, 551-552)

14.b. Objęte badaniem NIK środki finansowe uzyskane przez OSP w 2015 r. na łączną kwotę 31 675 zł pochodziły z: dwóch dotacji z budżetu Gminy w wysokości ogółem 9 700 zł, przeznaczonych na zakup sprzętu pożarniczego i umundurowania; dotacji MSWiA w wysokości 4 975 zł, przeznaczonych na zakup umundurowania oraz dotacji z KSRG w wysokości 17 000 zł przeznaczonych na sfinansowanie wydatków bieżących w wysokości 11 200 zł (tj. sprzętu pożarniczego) i zakupów inwestycyjnych w wysokości 5 800 zł (tj. zestawu poduszek pneumatycznych). Dotacje uzyskane z budżetu Gminy OSP wykorzystwała i rozliczyła zgodnie z umową, a sprawozdania z ich wykorzystania zostały złożone w uprzednio ustalonym terminie. Dla udokumentowania faktu uzyskania i rozliczenia dotacji z MSWiA jednostka dysponowała opłaconą fakturą zakupu umundurowania od Związku OSP, na której była umieszczona adnotacja o jej rozliczeniu ze środków MSW w wysokości 4 975 zł. Środki z dotacji KSRG OSP wykorzystwała zgodnie z umową. Jednostka przechowywała sprawozdanie końcowe z realizacji tego zadania, na którym brak było daty jego sporządzenia i złożenia. Z pisma Komendanta Głównego PSP z 20 stycznia 2016 r. wynika, że sprawozdanie to zostało jemu złożone i przez niego zatwierdzone.

(akta kontroli, str. 290, 298-344, 522-525)

14.c. Kontrolowane środki finansowe w wysokości 25 502 zł pozyskane w 2016 r. przez OSP pochodziły z trzech dotacji z budżetu Gminy w wysokości ogółem 10 002 zł, wykorzystanej na zakup umundurowania i sprzętu pożarniczego oraz z łącznie dwóch dotacji ze środków MSWiA i KSRG. Dotacja z MSWiA w wysokości 2 900 zł została przeznaczona na zakup sprzętu pożarniczego, a dotacja z KSRG w wysokości ogółem 12 600 zł została wykorzystana na sfinansowanie wydatków bieżących przeznaczonych na zakup umundurowania i sprzętu pożarniczego (7 100 zł) i na zakupy inwestycyjne w postaci zestawu ratowniczego z trójnogiem (5 500 zł). Badane dotacje jednostka wykorzystwała zgodnie z przeznaczeniem i w ustalonym terminie realizacji zadania. Sprawozdania z wykorzystania dotacji uzyskanych z Gminy zostały złożone w terminie ustalonym w umowach, natomiast dwóch sprawozdań z wykonania zadań publicznych dofinansowanych dotacjami z MSWiA i KSRG jednostka OSP nie przechowywała (o czym szerzej w sekcji „ustalone nieprawidłowości”). Sposób wykorzystania dotacji z MSWiA i KSRG został ustalony przez NIK na podstawie faktur zakupu i potwierdzeń przelewów za te faktury. Z pism Komendanta Głównego PSP z 5 grudnia 2016 r. i 4 stycznia 2017 r. wynika, że sprawozdania z rozliczenia dotacji z MSWiA i KSRG zostały mu złożone i zatwierdzone.

(akta kontroli, str. 290, 345-420, 526-537)

14.d. Środki finansowe w wysokości ogółem 455 613 zł, objęte badaniem NIK, uzyskane przez OSP w 2017 r. pochodziły z:

- czterech dotacji z budżetu Gminy na łączną kwotę 424 288 zł, przeznaczonych na zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego średniego z napędem uterenowionym 4x4 (400,0 tys. zł), udział w kosztach zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego (10,0 tys. zł), zakup umundurowania (4 288 zł) i remont posadzki w garażu jednostki OSP (10,0 tys. zł);
- zakładów ubezpieczeń w wysokości 2 325 zł, wykorzystanych na zakup umundurowania;

- Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników w Warszawie (dalej: FSUSR) w wysokości 19 000 zł przeznaczonych na zakup sprzętu pożarniczego;
- dotacji z KSRG w wysokości 10 000 zł przeznaczonej na zakup przyczepy do transportu sprzętu.

OSP dwie z dotacji z budżetu Gminy przeznaczonych na remont posadzki i zakup umundurowania (ogółem 14 288 zł) wykorzystwała zgodnie z umowami, a sprawozdania z ich wykorzystania zostały złożone w uprzednio ustalonym terminie. Dwie pozostałe dotacje z budżetu Gminy (ogółem 410,0 tys. zł) jednostka do dnia kontroli NIK nie rozliczyła, co szczegółowo zostało opisane w punkcie 14.e. niniejszego wystąpienia.

Dotacja z KSRG, według opłaconej faktury potwierdzającej zakup przyczepy, została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i w ustalonym terminie realizacji zadania. Jednostka nie przechowywała sprawozdania z rozliczenia tego zadania, jak również nie przedłożyła dla kontroli NIK potwierdzenia zaakceptowania przez Komendanta Głównego PSP złożonego sprawozdania końcowego z wykonania zadania publicznego w 2017 r., o którym mowa § 1 ust. 7 umowy z 25 lipca 2017 r.

Dofinansowanie do zakupu sprzętu pożarniczego uzyskane przez OSP z FSUSR zostało wykorzystane zgodnie z zawartym porozumieniem. Sprawozdanie z wykorzystania tej dotacji jednostka sporządziła w ustalonym w porozumieniu terminie, nie dysponowała natomiast dokumentacją potwierdzającą przekazanie tego sprawozdania FSUSR.

(akta kontroli, str. 290, 421-424, 437-490, 551-552)

14.e. Gmina, na podstawie umowy nr OSP/15/2016 zawartej 23 maja 2016 r. udzieliła OSP dotacji w wysokości 400 tys. zł na zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego z napędem uterenowionym 4x4, z ostatecznym terminem realizacji zadania określonym na 31 grudnia 2016 r. Całość środków z tej dotacji (400 tys. zł)²⁴ OSP przelała 30 maja 2016 r. na rachunek Związku OSP. Następnie, w dniu 30 grudnia 2016 r. całość dotacji OSP zwróciła na rachunek bankowy Urzędu²⁵. W dniu 9 stycznia 2017 r. pomiędzy Gminą a OSP został zawarty aneks nr 1/2017 do umowy z 23 maja 2016 r., w którym ustalono nowy termin wykorzystania środków z dotacji – do 30 czerwca 2017 r. i nowy termin do złożenia sprawozdania końcowego z wykorzystania dotacji – do 31 lipca 2017 r. Uzyskaną w związku z zawartym aneksem dotację w wysokości 400 tys. zł²⁶ OSP 26 stycznia 2017 r. ponownie przelała na rachunek Związku OSP.

Na podstawie umowy nr OSP/1/2017 zawartej 23 stycznia 2017 r. OSP uzyskała dotację w wysokości 10 tys. zł. z przeznaczeniem na udział w kosztach zakupu ww. pojazdu oraz na wykonanie wszelkich działań związanych z przygotowaniem i realizacją projektu „Wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych Województwa Wielkopolskiego na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii poprzez zakup samochodów dla OSP w ramach KSRG-I etap” (dalej: Projekt). OSP została w umowie zobowiązana do wykorzystania środków dotacji do 30 czerwca 2017 r. Środki te 30 stycznia 2017 r. OSP przelała w całości na rachunek Związku OSP²⁷.

Do dnia 13 lipca 2018 r. opisane wyżej dwie dotacje z budżetu Gminy nie zostały rozliczone – OSP nie złożyła sprawozdań z ich wykorzystania.

W piśmie złożonym w Urzędzie 23 października 2017 r. OSP zwróciła się o przesunięcie terminu rozliczenia tych dwóch dotacji do czasu zakończenia Projektu

²⁴ Wpłynęły na rachunek OSP 27 maja 2016 r.

²⁵ 30 grudnia 2016 r. Związek OSP zwrócił te 400,0 tys. zł na rachunek OSP.

²⁶ Środki z dotacji 400,0 tys. zł wpłynęły na rachunek OSP 23 stycznia 2017 r.

²⁷ Środki z dotacji 10,0 tys. zł wpłynęły na rachunek OSP 30 stycznia 2017 r.

i uzyskania przez OSP dokumentacji umożliwiającej jej rozliczenie. Z pisma wynikało, że realizacja Projektu nie została zakończona w terminie m.in. z powodu kontroli Centralnego Biura Antykorupcyjnego i Wojewódzkiego Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu. Zastępca Burmistrza Gminy w przesłanej odpowiedzi poinformował, że nie ma możliwości aneksowania umów dotacyjnych, gdyż środki przeznaczone na te dotacje były wydatkami niewygasającymi z roku 2016 r. i powinny być wydatkowane do końca 30 czerwca 2017 r.

(akta kontroli, str. 436-448, 526-548, 553)

Dwie wyżej opisane dotacje z budżetu Gminy zostały udzielone OSP w związku z zawarciem 15 grudnia 2015 r. umowy partnerskiej pomiędzy Związkiem OSP, OSP Tuliszków i Gminą Tuliszków w sprawie realizacji Projektu, w ramach Osi priorytetowej 4 „Środowisko” Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Beneficjentem tego Projektu był Związek OSP, który zobowiązał się do przeprowadzenia postępowania przetargowego, do zawarcia umowy w imieniu jednostki z wykonawcą, przeprowadzenia odbioru pojazdu, dokonania zapłaty wynagrodzenia wykonawcy i rozliczenia Projektu. OSP w umowie partnerskiej zostało zobowiązane do przekazania otrzymanych od Gminy środków finansowych (ogółem 410 000 zł) na specjalnie w tym celu utworzony przez Związek OSP, nieoprocentowany rachunek bankowy, w terminie pięciu dni kalendarzowych od daty ich wpływu.

(akta kontroli, str. 425-435)

OSP była w posiadaniu faktury zakupu wystawionej 27 grudnia 2016 r. na kwotę 1 131 335,55 zł za samochód specjalny, pożarniczy, średni, ratowniczo-gaśniczy z napędem 4x4, marki MAN, czerwony, rok produkcji 2016 r. Faktura ta była wystawiona na OSP, a płatnikiem był Związek OSP. Do dnia 13 lipca 2018 r. OSP nie posiadała potwierdzenia zapłaty tej faktury przez Związek OSP.

(akta kontroli, str. 449)

Prezes OSP wyjaśnił, że ww. dwie dotacje z budżetu Gminy nie zostały rozliczone ponieważ jednostka nie otrzymała od Związku OSP żadnej dokumentacji pozwalającej na ich rozliczenie. Dodał, że jednostka otrzymuje co jakiś czas wiadomości e-mail ze Związku OSP ze skanami pism oraz informacjami na temat przedłużenia okresu rozliczenia Projektu, bieżącego stanu płatności lub podejmowanymi przez Związek działaniami na rzecz wyjaśnienia nieprawidłowości.

(akta kontroli, str. 553-554, 592-608)

15. Na odwrocie faktur zakupów dofinansowanych środkami z czterech dotacji z KSRG oraz jednej dotacji z MSW udzielonej w 2016 r. naniesiona była pieczęć o treści: „Oświadczam, że zamówienie zostało zrealizowane i udzielone zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych”²⁸. Prezes OSP wyjaśnił, że wykonawców zamówień OSP wybierała prowadząc z nimi rozmowy telefoniczne, a następnie podejmowano decyzję w oparciu o najbardziej korzystaną ofertę.

(akta kontroli, str. 334-339, 377, 387-391, 461, 554)

16. Zakupy o wartości przekraczającej 3 500 zł²⁹ sfinansowane środkami:

- dotacji z KSRG (tj. zestaw poduszek pneumatycznych za 8 921,88 zł, trójnóg ratowniczy za 4 638 zł i przyczepa ciężarowa za 14 500 zł) zostały ujęte w książce

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm. - „Ustawy nie stosuje się do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro”.

²⁹ Zgodnie z art. 16a w zw. z art. 16d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1036, ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2017 r., składniki majątkowe, których wartość początkowa przekracza wartość 3 500 zł zalicza się do środków trwałych i wprowadza do ewidencji tych środków.

inwentarzowej w ewidencji środków trwałych, odpowiednio: w tomie IV pod poz. 42 i 44, w tomie V pod poz. 5;

- FSUSR (tj. motopompa pływająca za 4 900 zł, system pianowy za 6 500 zł i wentylator oddymiający za 4 600 zł) zostały ujęte w książce inwentarzowej w ewidencji środków trwałych, odpowiednio w tomie V pod poz. 2, 3, 4;

- dotacji z budżetu Gminy (tj. samochód specjalny pożarniczy uterenowiony 4x4 za 1 131 335,55 zł) został ujęty w tom V książki inwentarzowej w ewidencji środków trwałych pod poz. 1.

(akta kontroli, str. 338, 376, 489, 449, 503)

W trakcie oględzin przeprowadzonych przez NIK w dniu 17 lipca 2018 r. ustalono, że wyżej opisany sprzęt pożarniczy, przyczepa ciężarowa i samochód pożarniczy znajdowały się na stanie jednostki OSP.

(akta kontroli, str. 509)

Ustalone
nieprawidłowości

W przedstawionej wyżej działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. OSP nie posiadała dokumentacji potwierdzającej uzgodnienie z Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej w Turku zapisów Statutu dotyczących ochrony przeciwpożarowej, do czego obligował ją art. 19 ust. 3 uppoż.

Prezes OSP przyznał, że jednostka nie posiada tej dokumentacji, ani informacji w tym przedmiocie, albowiem dokumentacja ta albo nie była sporządzana, albo nie zachowała się, albo też nie została przekazana przez poprzedni Zarząd OSP. Dodał, że Statut zapewne wymaga zmiany niektórych zapisów i dostosowania do aktualnego stanu prawnego oraz zadeklarował, iż w najbliższych latach podjęte będą w tym celu stosowne kroki.

(akta kontroli, str. 549, 551)

2. OSP nie posiadała kompletnej dokumentacji związanej z realizacją zadań publicznych pt. „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do KSRG” oraz „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych”. Dotyczyło to umowy dotacji z KSRG z 27 czerwca 2014 r. i sprawozdania końcowego z jej rozliczenia, a także analogicznych sprawozdań odnoszących się do dotacji udzielonych z KSRG w roku 2016 i 2017, oraz z MSWiA – w roku 2016. Zgodnie z postanowieniami umów w sprawie realizacji cytowanych zadań publicznych (§ 5 ust. 2 umów z 20 lipca i 22 września 2016 r. oraz § 4 ust. 2 umowy z 25 lipca 2017 r.), dokumentacja związana z realizacją zadania musiała być przechowywana przez OSP, jako zleceniobiorcę, przez pięć lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym zleceniobiorca realizował zadanie lub od końca roku kalendarzowego, w którym zatwierdzono rozliczenie.

(akta kontroli, str. 322, 395, 409, 453, 550-552)

W trakcie kontroli NIK, OSP wystąpiła do KP PSP w Turku z prośbą o wydanie ww. sprawozdań końcowych z rozliczenia dotacji. Sprawozdania te, wraz z opiniami Komendanta Głównego PSP o wykorzystaniu dotacji zgodnie z umowami, zostały przedłożone dla kontroli NIK 19 lipca 2018 r. Dane o zrealizowanych wydatkach zaprezentowane w sprawozdaniach były zgodne z dokumentacją finansową OSP, potwierdzającą te wydatki.

(akta kontroli, str. 565-591)

W sprawie brakującej umowy zawartej 27 czerwca 2014 r. Prezes OSP wyjaśnił, że najprawdopodobniej nie została ona przekazana przez osobę, która nie weszła do Zarządu OSP po wyborach w 2016 r. lub została zagubiona. Zadeklarował jednocześnie, że doloży wszelkich starań, aby brakująca dokumentacja została odzyskana oraz przechowywana w należyty sposób.

(akta kontroli, str. 552)

3. OSP nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji księgowej, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych dla zleconych jej dwóch zadań publicznych, o których była mowa punkcie poprzednim. Naruszało to § 5 ust. 1 umów na realizację tych zadań z 6 sierpnia 2015 r., 20 lipca i 22 września 2016 r. oraz § 4 ust. 1 takiej umowy z 25 lipca 2017 r.

(akta kontroli, str. 322, 395, 409, 453)

Prezes OSP przyznał, że takiej wyodrębnionej ewidencji jednostka nie prowadziła, albowiem uznano, że ewidencja prowadzona w jednostce jest wystarczająca i czytelna. Zadeklarował, że jeżeli wyodrębniona ewidencja księgowa jest konieczna i niezbędna to jednostka zobowiązuje się do jej prowadzenia od roku bieżącego, a także do uzupełnienia za lata poprzednie.

(akta kontroli, str. 549-550, 552-553)

Uwaga dotycząca kontrolowanej działalności

NIK zwraca uwagę, że niezłożenie przez OSP sprawozdań końcowych z wykorzystania dotacji celowych w wysokości ogółem 410 tys. zł, pomimo upływu 11 miesięcy od ustalonego ostatecznego terminu do ich złożenia, stanowiło naruszenie postanowień § 4 ust. 5 umowy nr OSP/15/2016, zmienionej aneksem nr 1/2017 i umowy nr OSP/1/2017, w których termin ten był określony do 31 lipca 2017 r. W świetle przepisów art. 251 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁰, dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu tej jednostki w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku. Opisane dwie dotacje dla OSP powinny być wykorzystane do 30 czerwca 2017 r.

(akta kontroli, str. 437-438, 441, 442-443, 553)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Z uwagi na charakter stwierdzonych trzech nieprawidłowości oraz uwzględniając zobowiązanie się Prezesa OSP do podjęcia działań mających na celu ich usunięcie lub zapobieżenie ich wystąpieniu w przyszłości, NIK odstępuje od sformułowania wniosków pokontrolnych.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę natomiast o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

³⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 2077, ze zm.

Poznań, dnia 17 sierpnia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Joanna Józwiak
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor

z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor